

Petar Puhmajer – Krasanka Majer Jurišić

Barokna palača i vrt Giovannija Felicea de Gerliczyja u Rijeci: prilog identifikaciji i valorizaciji

Petar Puhmajer
Krasanka Majer Jurišić
Hrvatski restauratorski zavod
Ilica 44
HR - 10 000 Zagreb

Izvorni znanstveni rad
Original scientific paper
Primljen / Received: 3. 7. 2017.
Prihvaćen / Accepted: 21. 8. 2017.
UDK: 72(497.5 Rijeka)"17"

The article focuses on the history and architectural features of a baroque palace formerly owned by Giovanni Felice de Gerliczy and nowadays hidden behind the historicist façade of the building at 14 Ciottina Street in Rijeka. The palace was built in the 1750s and its original appearance is known from a drawing made in 1780, now preserved at the Austrian State Archives. The palace's design and spatial organization, as presented in the drawing, show that it was a representative residential palace built for a wealthy and important investor. Originally, it was a three-storey building with three wings and an asymmetrical distribution of rooms. However, one can still discern the typically baroque, central position of the grand hall on the first floor, stretching along the whole width of the building, and the entry hall positioned along the same axis on the ground floor. The authors have analysed the original design and spatial organization of the palace, especially the appearance, arrangement, and individual elements of the French parterre garden, which remained largely preserved until the late 19th century, same as the palace. During the 19th and 20th centuries, however, the palace suffered extensive reconstructions, which included an adaptation of its interior to create rental apartments, construction of the third floor, and addition of historicist ornamentation to the façades.

Keywords: architecture, 18th century, baroque, baroque architecture, residential architecture, palaces, houses, Rijeka, Gerliczy palace, Giovanni Felice Gerliczy, floor plan

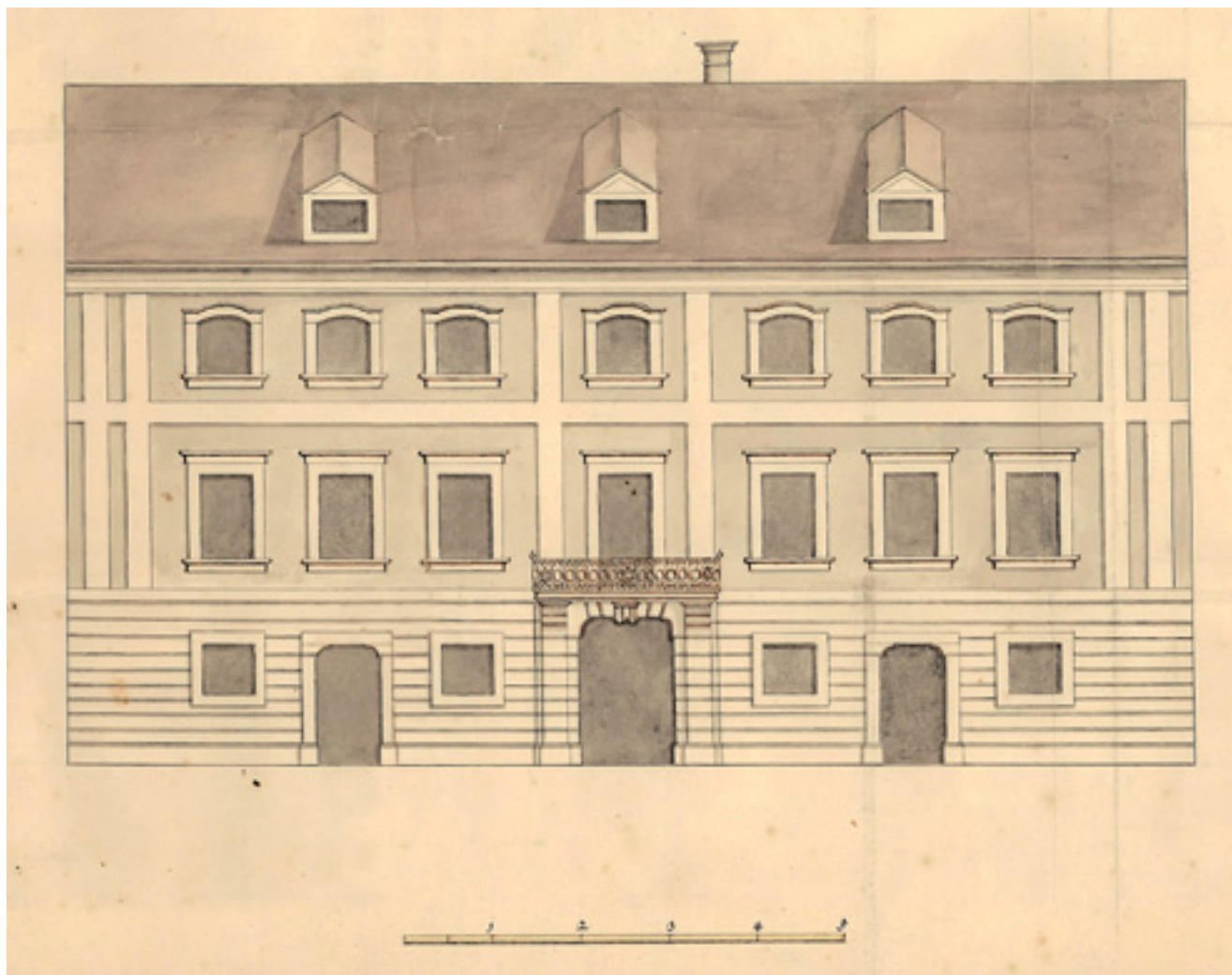
Uvod

Na križanju triju ulica sa sjeverne strane riječke kapucinske crkve, u stambenom nizu Ciottine ulice (nekad *Via dei Cappucini* i *Via dell Governo*), smjestila se danas anonimna kuća koju krase bogato historicističko pročelje. Istraživanja¹ su pokazala kako je riječ o starijoj baroknoj kući koju je u 18. stoljeću sagradila obitelj Gerliczy i koja je nakon tog više puta obnovljena. Poticaj za istraživanje i identifikaciju ove kuće bio je nacrt iz 1780. koji se čuva u Austrijskom državnom arhivu, naslovljen *Plan des Baron Gerlitzyschen Haus in Fiume*, a prikazuje izgled pročelja, tlocrte te francuski parterni vrt uz njezino začelje.² Kuća dosad nije bila predmetom detaljnih istraživanja, iako je nacrt publiciran u reprezentativnoj monografiji „Riječka luka: povijest izgradnja promet”,³ doduše, bez pomnije arhitektonske i povijesne analize. Nacrt je da-

tiran prema pripadajućim spisima iz 1780. (vidi arhivski prilog), čiji je sastavni dio, a koji govore o potencijalnoj zamjeni kuće za komorsko dobro Bribir, što nije nikad realizirano. Već s obzirom na prostorne i arhitektonske značajke kuće vidljive na nacrtu, koje ukazuju na reprezentativno stanovanje, a osobito posve nesvakidašnju pojavu dekorativnog vrta, kao i činjenicu da ju je podigao imućni naručitelj, ujedno i predstavnik najviše izvršne vlasti u Rijeci, ovu bismo kuću mogli nazvati i palačom.

Obitelj Gerliczy u Rijeci u 18. stoljeću i naručitelj palače

Članovi obitelji Gerliczy (Grličić) podrijetlom su iz Bosne, odakle su još u 15. stoljeću izbjegli pred turskim osvajanjima. Nakon 1650. Joannes Marco Gerliczy i njegova žena Helena Salem stekli su riječko građanstvo. Nji-

1. Pročelje palače Gerliczy, detalj nacрта *Plan des Baron Gerlitzyschen Haus in Fiume*, 1780. (Österreichisches Staatsarchiv, Hofkammerarchiv, Beč)
Gerliczy palace, façade drawing on the Plan des Baron Gerlitzyschen Haus in Fiume, 1780

hov sin Giorgio Antonio oženio se 1712. Elenom de Benzonu s kojom je imao petero djece. Dva istaknuta člana obitelji bili su njegovi sinovi Giovanni Felice i Giovanni Giuseppe, koji su rođeni u Rijeci gdje su živjeli i radili te ostavili značajan trag u političkom i društvenom životu.⁴

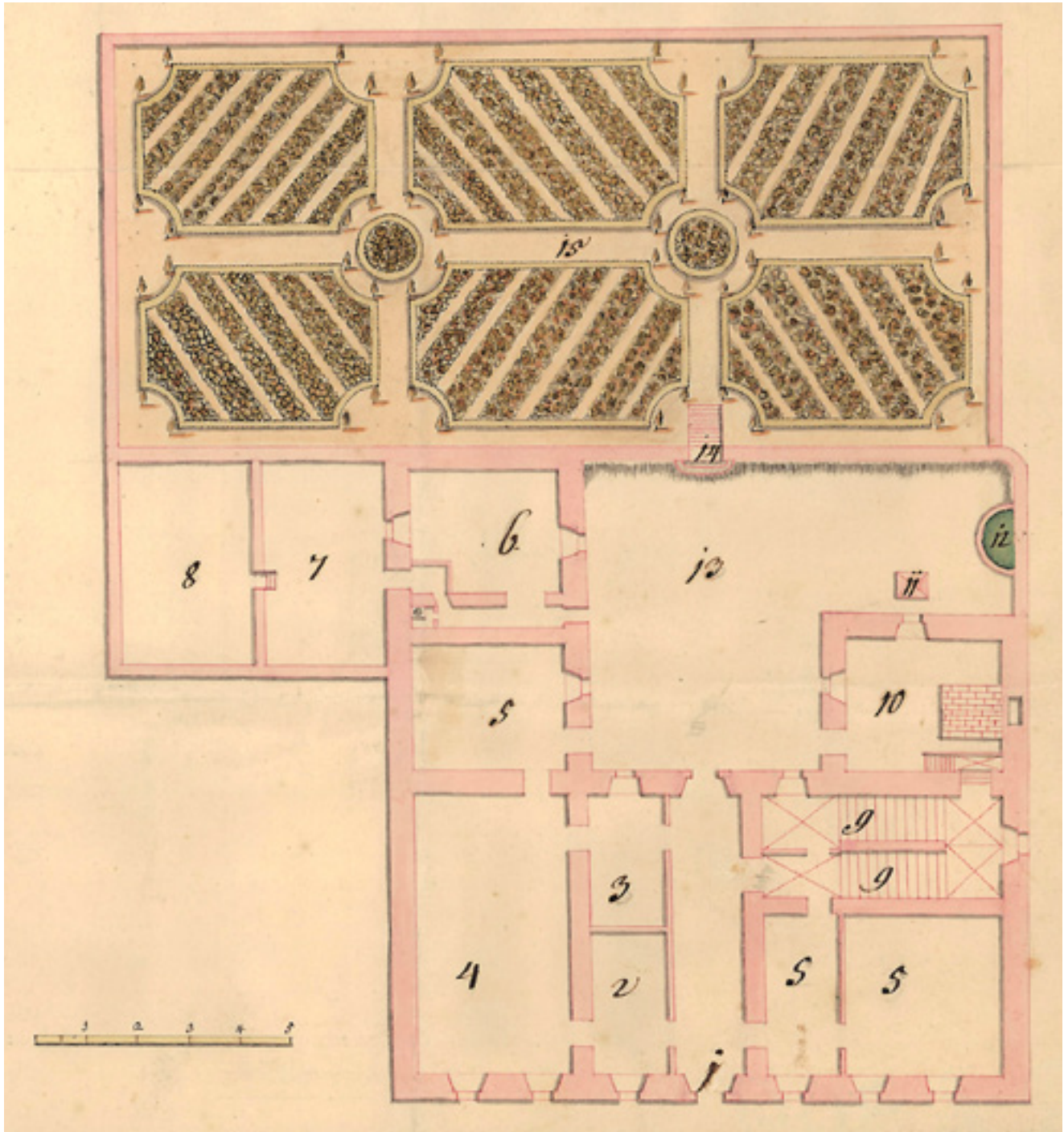
Giovanni Felice Gerliczy (1715. – 1797.)⁵ započeo je karijeru kao carski povjerenik Karla VI. u vrijeme turskog rata. Godine 1741. imenovan je bakarskim kapetanom, a 1747. se vratio u Rijeku gdje se bavio sudskim poslovima. Stupio je 1751. na visoku političku dužnost glavnog vijećnika riječkog magistrata (*consigliere maggiore*)⁶, koju je obnašao sve do 1776. godine. Zbog političkih i gospodarskih zasluga, osobito za unapređenje trgovačkih veza s istokom Monarhije, dodijeljen mu je 1774. barunat.⁷ Bio je oženjen Marijom Annom Losi de Losenau, bivšom komorkinjom carice Elizabete,⁸ s kojom je imao tri sina.⁹ Njegov mlađi brat Giovanni Giuseppe (1721. – 1798.) bio

je riječki gradski vijećnik od 1752. godine,¹⁰ te upravitelj starog riječkog kazališta od 1770. do 1784., poznatog pod nazivom *Kazalište Bono-Gerliczy*.¹¹ S obzirom na znatne prihode, Giuseppe je posjedovao više kuća u gradu.¹²

Kobler navodi da je izvjesni Giovanni Gerliczy posjeduje 1792. godine kuću na samom kraju Ciottine ulice.¹³ S obzirom da su oba brata imala prvo ime Giovanni,¹⁴ kasniji istraživači nazivaju vlasnika kuće jednim imenom Giuseppe Felice, uz ispravan navod da se Koblerov zapis odnosi na pretposljednju kuću u nizu, u današnjoj Ciottinoj 14, koju neosporno prikazuje plan iz bečkog arhiva.¹⁵ No, ako pomnije proučimo popis kuća u jozefinskom katastru, vidimo da braća Felice i Giuseppe imaju kuću jednu do druge i to upravo u ulici gdje se navode imena vlasnika slična onima koje navodi Kobler u današnjoj Ciottinoj ulici. Štoviše, u katastru pretposljednja kuća pripada Feliceu Gerliczyju te je uz nju napomena

da ima dvorište i vrt (!), dok posljednja kuća pripada Giuseppeu Gerliczyju te ima samo dvorište.¹⁶ Ako se vratimo na nacrt kuće označen natpisom *Plan des Baron Gerlitzyschen Haus in Fiume*, koja svojim tlocrtnim odlikama i urbanističkim položajem s vrtom jasno odgovara

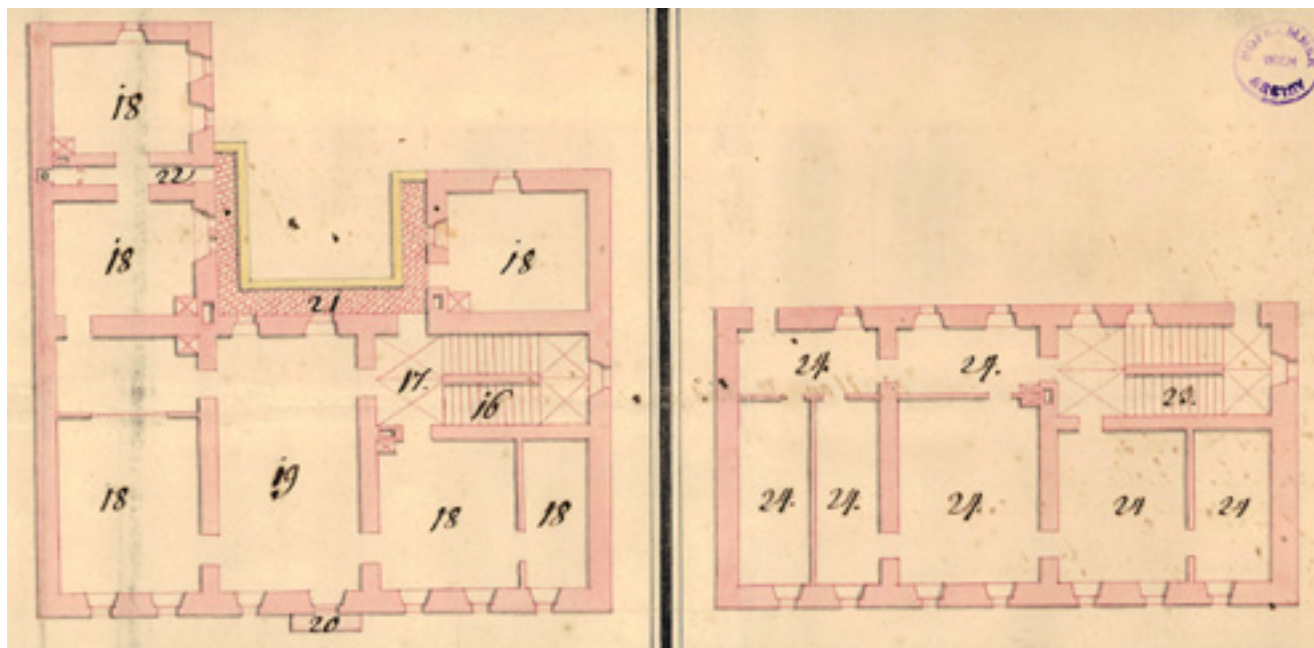
pretposljednjoj kući u nizu, te činjenici da se kao vlasnik spominje „barun Gerliczy”, a znamo da je barunat stekao Felice 1774. godine,¹⁷ a ne Giuseppe, može se sa sigurnošću zaključiti da je Giovanni Felice bio vlasnik palače u Ciottinoj 14.

2. Prizemlje palače Gerliczy i pripadajućeg vrta, detalj nacrtu *Plan des Baron Gerlitzyschen Haus in Fiume*, 1780. (izvor: Österreichisches Staatsarchiv, Hofkammerarchiv, Beč)

Gerliczy palace, ground floor plan and garden, drawing on the Plan des Baron Gerlitzyschen Haus in Fiume, 1780

3. Tlocrti prvog i drugog kata palače Gerliczy, detalj nacrtu *Plan des Baron Gerlitzyschen Haus in Fiume*, 1780. (izvor: Österreichisches Staatsarchiv, Hofkammerarchiv, Beč)

Gerliczy palace, first and second floor plans, drawing on the Plan des Baron Gerlitzyschen Haus in Fiume, 1780

Prostorne i oblikovne značajke palače prema povijesnim grafičkim izvorima

Nije poznato točno vrijeme izgradnje palače, kao ni arhitekt koji ju je sagradio. Kobler navodi da se ne zna je li stambeni niz Ciottine ulice već postojao prije druge polovice 18. stoljeća,¹⁸ međutim, neke kuće vide se ondje početkom stoljeća.¹⁹ Vrijeme sredine i druge polovine 18. stoljeća doba je pojačanog trgovačkog i lučkog razvoja grada, izgradnje novih predjela južno i zapadno od stare gradske jezgre, kao i afirmiranja građanstva kao važnog i dominantnog društvenog sloja grada.²⁰ Uz izgradnju velikog broja novih reprezentativnih stambenih građevina na prostoru Korza i na ušću Rječine, grad se širi i na zapad, prema kapucinskom samostanu te dalje prema novom lazaretu i šećerani na Brajdi. Na zapadnom kraju Korza, sjeverno od kapucinskog sklopa, formiran je oko sredine 18. stoljeća dijagonalno položen ulični niz Ciottine ulice. Investitori kuća u pravilu su novodoseljene obitelji trgovaca, pomoraca i gradskih službenika, a osim karakteristično stroge urbanističke regulacije i poštivanja građevinskog pravca, niz kuća odlikuju i vrtovi koji se pružaju na sjevernoj strani.

Feliceova palača morala je biti podignuta oko sredine 18. stoljeća, moguće pedesetih godina, nakon 1751. kada se Felice vratio u Rijeku i bio imenovan glavnim vijećnikom riječkog magistrata. Feliceova se palača, zajedno s Giuseppeovom kućom, već vidi na planovima

Rijeke iz šezdesetih godina 18. stoljeća, primjerice na Vernedinu planu iz 1762.,²¹ ili pak na Penkovu planu iz 1766. godine.²² Jasn je označena kao trokrilna građevina koja gleda na ljevasto križanje ulica iza kapucinske crkve te se svakako morala isticati među kućama po oblikovanju i reprezentativnosti, premda ne smijemo

4. Nekadašnja palača Gerliczy označena brojem 590 na planu Rijeke iz oko 1840. godine (izvor: Državni arhiv u Rijeci)

Former Gerliczy palace marked with no. 590 on the map of Rijeka dated to cca 1840

5. Nekadašnja palača Gerliczy označena brojem 597 na Rossijevu katastru Rijeke iz 1842. godine (izvor: Državni arhiv u Rijeci)

Former Gerliczy palace marked with no. 597 on Rossi's cadastral map dated to 1842

smetnuti s uma da je susjedna kuća njegova brata Giuseppea, sagrađena otprilike u isto vrijeme, imala možda i slično oblikovanje.²³

Okolnosti izgradnje Feliceove palače nisu nam poznate, ali bečki nacrt vrlo dobro ilustrira htijenja i potrebe naručitelja jedne velike stambene kuće tog doba u Rijeci. Među trima spisima priloženima uz nacrt, nalazi se dopis komorskog inspektora Franza Neumayera iz 1780. (vidi arhivski prilog) koji, uz kratak opis sadržaja u palači, kazuje i da se ona nije koristila samo za stanovanje već i kao Feliceov službeni ured.²⁴

Palača je bila dvokatna građevina s tri krila i to tako da je glavno i najveće krilo položeno uz ulicu, a dva nejednaka manja krila prema dvorištu te da su potonja sezala samo do prvog kata, dok je glavno imalo i niski drugi kat. Pročelje palače (sl. 1) bilo je simetrično i skladno koncipirano u duhu kasnog baroka. Troetažna ploha ima sedam prozorskih osi, od kojih je u sredini prizemlja ulazni portal s rustificiranim pilastrima i konzolama koje ujedno „pridrđavaju” balkon prvog kata. Bočno su ulazi u dućane, s karakterističnim segmentnim zaobljenjima na gornjem dijelu, svaki omeđen s dva kvadratna prozora. Ovi portali sačuvani su do danas, kao i balkon (vidi sl. 8), te predstavljaju jedini ostatak izvornog baroknog pročelja. Prizemlje je bilo obrađeno vodoravnim trakama stilizirane rustike, dok su prvi i drugi kat zajednički raščlanjeni rasterom lezena i traka velikog reda, i to tako da je lezenama naglašena središnja prozorska os s balkonom, te je cijela ploha obje gornje etaže s bočnih strana omeđena udvojenim leze-

6. Nekadašnja palača Gerliczy označena brojem 865 na katastru Rijeke iz sredine 19. stoljeća (izvor: Državni arhiv u Rijeci)

Former Gerliczy palace marked with no. 865 on the cadastral map of Rijeka dated to mid-19th century

nama. Na mjestima gdje su se nalazile udvojene lezene i danas se na historicističkom pročelju jasno uočavaju šire prazne plohe bočno od krajnjih prozorskih osi. Prozori prvog kata bili su veći, pravokutnog formata, s istaknutim klupčicama i ravnim nadstrešnicama, a oni drugog kata manji, gotovo kvadratni, karakteristični po blago segmentno zaobljenim natprozorcima. Plohu pročelja zaključuje kontinuirani profilirani završni vijenac iznad kojega se uzdiže krovšte s tri velike krovne kućice i jednim dimnjakom. Nažalost, nadogradnjom trećeg kata palače i preoblikovanjem pročelja u 19. stoljeću, osim rasporeda prozorskih osi, portala i balkona, nije ostalo više ništa.

Unutrašnji raspored izvorno nije odlikovala neka osobita tlocrtna simetrija, na koju upućuje pravilno raščlanjeno pročelje. U prizemlju (sl. 2) razaznaje se uski središnji hodnik (1 – *Der Eingang*), od kojeg su bočno skupine prostorija. Sa zapadne je strane jedna manja prostorija (2 – *Zimmer*) te ostava namijenjena za kupus i korijenasto povrće (3 – *Kraut et Ruben Keller*), iza kojih se nastavlja jedna veća prostorija nazvana veliki podrum, odnosno konoba (4 – *Grosser Keller*) te dvije manje, od kojih jedna služi kao štala za četiri konja (6 – *Pferdt Stahl auf 4 Stuck*). Ona ima izlaz u malo ograđeno dvorište na zapadu (7 – *Kleiner Hof*), na koje se nadovezuje spremište za sijeno (8 – *Heu Kammer*). Istočno od ulaza glavno je stubište (9 – *Stiegen*), dvokrako, s odmorištima te čini se svođeno, a uz njega su dvije prostorije označene tek kao *Zimmer* (5), no vrlo vjerojatno u trgovačkoj funkciji s obzirom da se u njih moglo ući s ulice. Uz sjeveroi-

7. Glavno pročelje oblikovano u historicizmu krajem 19. stoljeća (foto: N. Vasić, 2017.)
Main façade of the palace redesigned in the late 19th century

stočni dio prigradeno je krilo s kuhinjom (10 – *Kuchel und Speiss*), prepoznatljivom po velikoj peći, a u koju je moguć ulaz izvana ili s odmorišta stubišta, pri čemu je visina riješena malim stubama unutar same kuhinje.²⁵

Usponom na kat (sl. 3), dolazi se u malo predsoblje (17 – *Tor-Haus*), zapravo stubišni podest s kojeg se ulazi u prostorije, od kojih je većina označena kao soba (18 – *Zimmer: Sechs Stuk nebst einer Alt-Hofen*). Ravno se ulazilo u najveću prostoriju palače koja je služila kao glavni salon i blagovaonica (19 – *Taffel-Zimmer*). Ona je bila osvijetljena prozorima sa sjeverne i južne strane, a na južnoj je bio i izlaz na balkon s kovanom željeznom ogradom na glavnom pročelju (20 – *Die Alton mit eisernen Gatter*). No, taj je salon bio prolazan pa se iz njega ulazilo u nekoliko drugih soba u zapadnom dijelu (18 – *Zimmer: Sechs Stuk nebst einer Alt-Hofen*), od kojih je posljednja u nizu, na samom kraju zapadnog krila, bila razdvojena malim poprečnim hodnikom na čijem je kraju bio zahod (22 – *Vor-Haus zu S. V. Privet*). Uz dvorišno je pročelje zgrade u razini prvog kata bio izduženi ga-

njak (21 – *von unten auf gevölbter Gang*), najvjerojatnije drveni jer je označen žutom bojom, a ne crvenom kao ostali zidovi. Prvi je kat svakako bio stambeni prostor za vlasnika, gdje su se nalazili boravišni prostori i spavaće sobe, a Neumayerov dokument spominje ukupno šest soba i jedan kabinet,²⁶ dakle manju radnu sobu. Većina je prostorija imala u uglu peć za grijanje, a u zidovima su prikazani i dimovodni kanali. Na drugom je katu (sl. 3) označeno stubište (23 – *Die Stigen auf den Boden*) i sedam soba (24 – *Zimmer sieben Stuck*), i to dvije veće i pet manjih, koje su morale služiti kao Feliceov ured jer Neumayer kaže da „neke služe kao kancelarija, a druge kao arhiv, gdje se još mogu vidjeti spisi, kutije i pretin-ci”.²⁷ S obzirom da je i potkrovlje bilo u funkciji, gdje su prostori bili osvijetljeni s tri velike krovne kućice, ono je moralo služiti za stanovanje posluge.

Ovakav raspored tipičan je za gradsku stambenu kuću 18. stoljeća u Rijeci, gdje se trgovački i servisni prostori, poput dućana, konobe i štale, smještaju u prizemlje, prostori za boravak vlasnika na prvom katu, a stanovi po-

8. Glavni portal s balkonom ostatak je izvornog pročelja iz 18. stoljeća (foto: N. Vasić, 2017.)

Main portal of the palace is a remnant of the 18th century building

sluge na posljednjem katu ili potkrovlju.²⁸ Nije također neuobičajena ni poslovna namjena nekih prostorija. U tlocrtnoj je organizaciji karakteristična i osovinska postava glavnog salona kuće na prvom katu, s izlazom na balkon, doduše, položenom malo izvan osi prema zapadu. Uočljiva je također organizacija prvog kata gdje su prostorije grupirane, odnosno formirane poput jednog stana, međusobno povezane vratima, bez uvođenja suvišnih hodnika, što je također karakteristično za palače 18. stoljeća. Valja ipak naglasiti da nacrt ukazuje da su neki zidovi već tada izvedeni naknadno, s obzirom da su vrlo tanki u odnosu na ostale zidove izrazite debljine, primjerice, kod manjih prostorija kojima je podijeljeno nekad veće ulazno predvorje,²⁹ a i više prostorija u gornjim etažama.

Ono po čemu je Gerliczyjeva palača bila posve osobita, pojava je dekorativnog parternog vrta uz njenu dvorišnu stranu (vidi sl. 2). Općenito, vanjski prostor palače činilo je dvorište L-oblika (13 – *Der Hof*), u kojem se, uz istočni zid nalazila polukružna fontana sačinjena od kle-

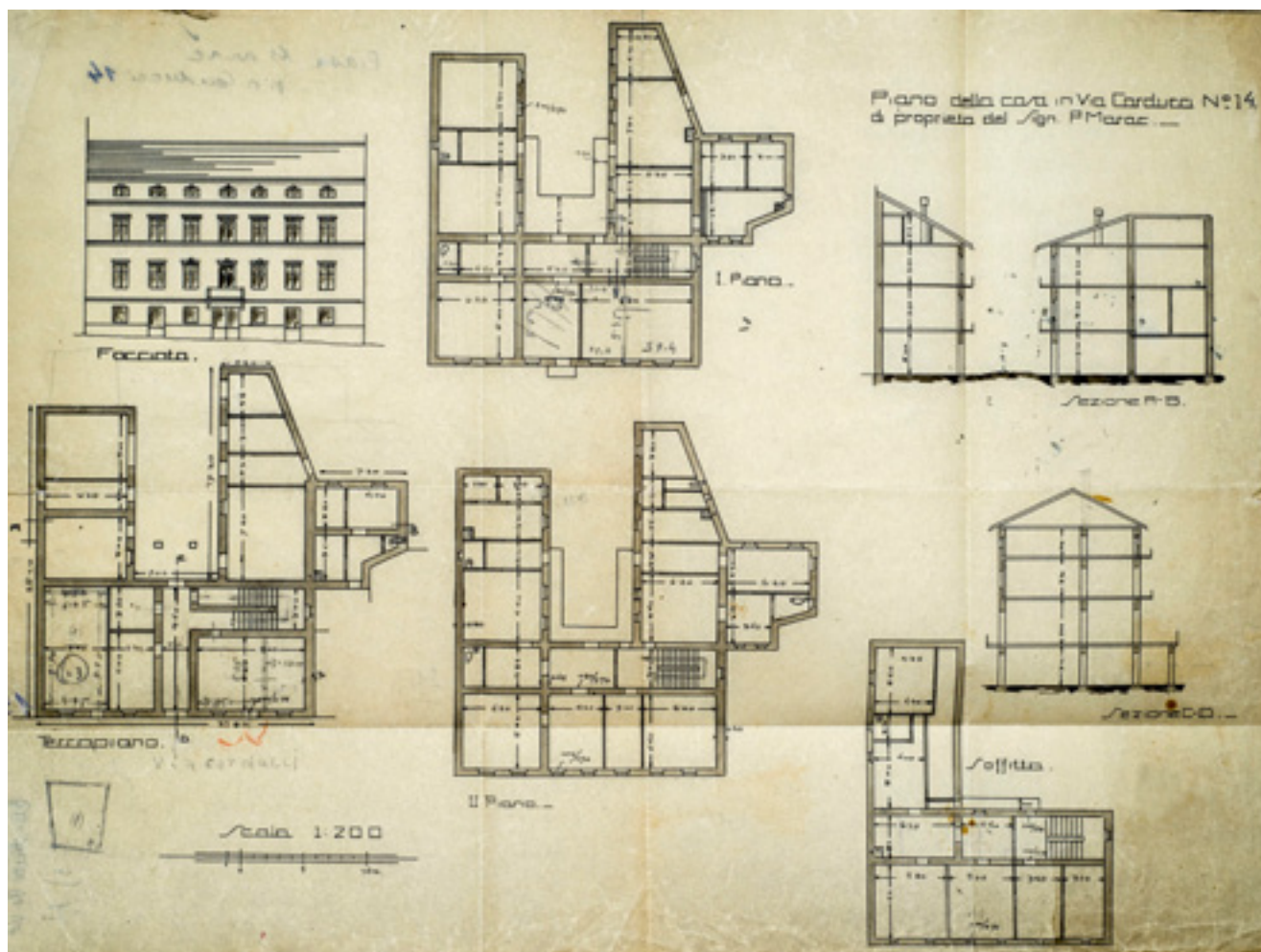
9. Začelje palače na kojemu su danas vidljive brojne dogradnje te zidni istak koji predstavlja trag porušenog zapadnog krila (foto: N. Vasić, 2017.)

Back façade with later additions and a protruding wall of the demolished west wing

sanog kamena (12 – *Mit Quater Stein gemaurter Brun*), koju spominje i Neumayer,³⁰ što znači da je i funkcionalni prostor dvorišta bio primjereno uređen. U njoj blizini bio je ulaz u podzemni prostor (11 – *Unterirdischer Einsatz*), možda u šternu kojom se fontana, a zacijelo i cijela kuća, opskrbljivala vodom. Nadalje, iz tog dvorišta spušta se prema sjeveru u vrt i to kamenim stubama (14 – *Steinerne Stiegen im Garten*). Vrt (15 – *Garten*) je veća parcela pravokutnog formata, podijeljena stazama na šest ploha s nasadima, s tim da se na spojevima staza formiraju ronđele, a zelene se površine segmentno zasijecaju na uglovima, čime pridonose iznimnom vizualnom efektu, osobito s povišenog dijela dvorišta. Na spojevima staza prikazano je drveće, dok same zelene površine, čini se, imaju dijagonalno položene nizove nasada. Pri tome naslućujemo da je riječ o povrtnjaku za kojeg su nužne uske uzdužne stazice između nasada,³¹ tim više što nije bilo neuobičajeno da su povrtnjaci uklopljeni u dekorativni parter.³² U samoj kući se nalazilo spremište za kupus i korjenasto povrće, koje se očigledno uzgajalo u vrtu, a i u dokumentu iz 1780. Neumayer kaže da je to „kućni vrt“ (*Haus Garten*),³³ što također sugerira da je riječ o gospodarskom vrtu.

Da je ovaj vrt doista postojao, svjedoči nekoliko planova Rijeke iz prve polovice 19. stoljeća. Na nedatiranom planu Rijeke iz oko 1840. godine (sl. 4)³⁴ jasno je vidljiva organizacija partera sa stazama i zelenim površinama, s tim da je, čini se u to doba, došlo do nekih promjena. Vrt je, naime, bio proširen prema sjeveru, odnosno spojen s vrtom susjedne, Giuseppeove kuće, te sada izostaju ronđele na spojevima staza, ali se jedna veća rondela javlja na krajnjem zapadnom dijelu. Na Rossijevu katastru iz 1842. situacija je nešto detaljnija (sl. 5),³⁵ a osim ronđele, vidi se i raster pravokutnih polja različitih dimenzija te manje ozelenjene rubne površine, vjerojatno trave i ukrasnog bilja. Također se čini da se čitav vrt nalazi na oma-

10. Nacrt bivše Gerliczyjeve palače iz 1930. kada je ona u vlasništvu Petra Marca (izvor: Državni arhiv u Rijeci)

Plan of the former Gerliczy Palace from 1930 when it was owned by Petar Marac

njem platou, do kojeg se iz jedne bočne uličice uspinje dvokrakim stubištem. Također su još tada bile sačuvane kamene stubbe kojima se u vrt silazilo iz dvorišta Gerliczyjeve palače. No, ono što predstavlja temeljnu razliku u odnosu na situaciju iz 1780. godine, činjenica je da je palača dograđena na dvorišnoj strani. Naime, istočno je krilo produženo do ruba vrta, ali ne u punoj širini, te je time dokinuta kamena fontana koja se nalazila u tom dijelu dvorišta. Sličnu situaciju naći ćemo na katastarskoj karti oko sredine 19. stoljeća (sl. 6),³⁶ gdje je nekadašnja palača označena brojem 590, a vidi se i nešto drukčiji prostorni raspored parternog vrta, kao i rondela koja je sada smještena na istočnom dijelu.

Tijekom 19. stoljeća palača i vrt slijedili su sudbinu mnogih plemićkih kuća u Rijeci, kada uslijed brojnih pregradnji dolazi do dokidanja prvotne funkcije reprezentativnog stanovanja te se u nekadašnjim palačama uspostavljaju višestambene zgrade.

Sudbina palače krajem 19. i u 20. stoljeću

Godine 1780. Giovanni Felice ponudio je svoju palaču Ugarskoj dvorskoj komori za potrebe smještaja komorskih ureda, te predložio da mu se u zamjenu dade komorsko dobro Bribir ili neko drugo dobro u Severinskoj županiji. Razmatrana je mogućnost smještaja ureda Tridesetnice ili pak Gubernija, ali je izvjestitelj Neumayer u dopisu Komori dao preporuku da se ta zamjena ne provede jer palača nema potreban prostor za tridesetnički ured, kao ni odgovarajuću lokaciju.³⁷ Budući da je za svu imovinu koja je dolazila u razmatranje Komore, rađena arhitektonska izmjera i procjena imovine, tako je nastao i bečki nacrt palače. Nije poznato iz kojeg razloga je Giovanni Felice odlučio prodati palaču, ali s obzirom da je ona služila i kao njegov ured, a dužnost gradskog čelnika je napustio četiri godine ranije, vjerojatno je odlučio nastaviti život u nekoj drugoj kući.

Nakon smrti braće Gerliczy, Giovannija Felicea i Giovannija Giuseppea, početkom 19. stoljeća njihova se obitelj više ne spominje u popisu riječkih plemića,³⁸ pa je ostatak obitelji vjerojatno raseljen. Ne zna se točno što se dogodilo s njihovom imovinom.³⁹ U nekom vremenu nakon toga palača je prešla u vlasništvo baruna Giuseppea dell'Argenta, a potom obitelji Thierry. Najprije je u njoj živio riječki vijećnik Nicolò Giuseppe Thierry, a u drugoj je polovici 19. stoljeća vlasnik bio Federico Thierry.⁴⁰ O tome neposredno svjedoči i situacijski nacrt na projektu za radove na susjednoj, istočno smještenoj kući iz 1880. godine, gdje je Federico upisan kao vlasnik bivše Gerliczyjeve palače.⁴¹ U popisu kuća iz 1889. palača je u vlasništvu poduzeća *Fiume Cassa Commnuale di Risparmio*,⁴² kao i brojne druge zgrade tog doba u Rijeci, što znači da se tada vjerojatno u njoj nalaze najamni stanovi.

Druga polovica 19. stoljeća vjerojatno je i vrijeme preuređenja, odnosno historicističke obnove palače (sl. 7). Iako zasad ne možemo reći tko je i kada izveo same radove, tom je prilikom povišen drugi kat i nadograđen treći. Dokinuto je nekadašnje glavno pročelje, pri čemu su produženi prozori drugog kata, uklonjene lezene i trake, te je izveden nov žbukani ukras u vrlo dekorativnom neobaroknom repertoaru, s girlandama, viticama i kartušama oko prozora te zadebljanim parapetima. Jedino što je ostalo sačuvano od izvornog pročelja ulazni su portali u prizemlju i balkon prvog kata (sl. 8). Nekadašnji ganjak uz dvorišno pročelje uklonjen je te su u gornjim etažama izvedeni izduženi balkoni s historicističkom željeznom ogradom (sl. 9). Te su promjene zabilježene u prvoj polovini 20. stoljeća kada je vlasnik palače i nekadašnjeg vrta bio Petar (Pietro) Marac (sl. 10). Marac je 1912. dao nadograditi manji aneks uz zapadno krilo, a na

prostoru nekadašnjeg vrta, prema zgradi Teatra Fenice, podići pomoćne prizemne radioničke objekte i garaže.⁴³ Promjene u unutrašnjem rasporedu pojedinih etaža palače vidljive su na nacrtu izrađenom 1930. godine.⁴⁴ Nacrt prikazuje tlocrt prizemlja, podruma, prvog i drugog kata te potkrovlja, dva presjeka zgrade i nacrt glavnog pročelja. U odnosu na bečki nacrt iz 1780. i katastre iz sredine 19. stoljeća, vidljive su dogradnje istočnog krila sa sjeverne i istočne strane, dok je, uz manje preinake, u načelu zadržan raspored prostorija prizemlja i katova. Daljnje su intervencije uslijedile u 20. stoljeću, kada je, nažalost, porušeno čitavo zapadno krilo palače, moguće u bombardiranju tijekom Drugog svjetskog rata,⁴⁵ nakon čega je i ostali dio u unutrašnjosti višekratno adaptiran. Sva su pročelja temeljito konzervatorski obnovljena tek 2011. godine, pri čemu je zadržano postojeće historički oblikovanje.

Zaključak

Palača Felicea de Gerliczyja primjer je reprezentativnog gradskog stanovanja iz sredine 18. stoljeća u Hrvatskom primorju. Njezinu vrijednost otkrivaju spoznaje o izvornom oblikovanju pročelja i organizacije unutrašnjosti, urbanističkom položaju u uličnom nizu pravilne regulacijske linije, kao i pojavi i oblikovanju francuskog parternog vrta uz njezino začelje. Nažalost, znatan dio tih najvrednijih arhitektonskih obilježja trajno je izgubljen tijekom stoljeća pa je jedino povijesnim istraživanjima bilo moguće rekonstruirati nekadašnji izgled ove palače i općenito doći do spoznaja koje govore o dosad posve nepoznatim obrisima barokne Rijeke 18. stoljeća.

Prilog

Österreichisches Staatsarchiv, Hofkammerarchiv, sign. R b 309 i pripadajući spis br. 60 ex Mayo 1780, 132-139v. (prijepis: dr. sc. Sanja Lazanin)

Pismo inspektora Tridesetnice Franza Neumayera Dvorskoj komori u kojoj ne preporuča da se Gerliczyjeva kuća zamijeni za komorsko dobro Bribir, 14. travnja 1780.

ad N. 60 ex Majo 1780 H

*Hochlöblich Königliche Hungarische Hof-Kammer
Gnädig Hochgebiittende Herren Herren!*

Unterm 10. des vorigen Monats März habe mir Eine Hochlöbliche Königliche Hungarische Hof-Kammer die hier rukanverwarhte Bittschrift des Freyherrn von Gerliczy, wodurch derselbe, daß ihme gegen Ablösung seines Hauses das Cameral Gutt Bribir, oder ein anderes ebenfals in der Szeveriner Gespanschaft liegendes Gutt als ein Aequivalent Allerwürdigst verliehen werden möchte, allerunterthänigst einkommet, zur gehorsamster Berichts-Erstattung, und guttächtlichen Ausserung, worinnen das Gebäude des Supplicanten beste[het](?) und welchergestalten es zum Nuzen des Allerhöchsten Aerarii verwendet werden könnte, Hochgnädig zu communiciren geruhet.

Da ich nun eben gegenwärtig mich bey der allhier fürwehrender General Versammlung der Szeveriner Gespanschaft befünde, (...) nicht ausser Acht gelassen, auch den obigen hohen Auftrag untereinstens gehorsam zu befolgen, und das Hauß des H. Supplicanten nach den anschlüssigen, mir durch Selb[e] überreichten Riß besichtigt, und solches den angezeigten Stand befunden. Dieses Hauß, so von Stein recht Solid gebau[t] und mit Ziegl gedeket ist, bestehe derm[ahlen] zu ebener Erde an 3 Zimern, 2 (...) (oštećen papir, op.p.), einer Kuchl samt Speiß, einen St[allung] (oštećen papir, op.p.) für 4 Pferde, einer Heu-Kammer, nebst einen Groß, und kleinen Hof, dann einen Brun, und Hauß Garten. In zweytem Stock befunden sich 6 Zimmer und 1 Kabinet. In den dritten Stock aber 7 Zimmer, in denen einen die Kantzley und in dem anderen das Archiv ware, worin noch die Schriften, Kästen, und Fachen zu sehen sind.

Daß also dieses Hauß zum Behuf des Allerhöchsten Dienstes, welchen der Freyherr von Gerliczy vertreten hat, eingerichtet gewesen seye, und Ihme ein merkliche Sum gekostet haben müsse, ist gar nicht zu zweiflen, wie aber solches nun zum Nuzen des Allerhöchsten Aerarii zu verwenden wäre, weiß ich dermalen keinen Antrag zu

machen, indeme dasselbe entweder für das hierendige Hoche Gebernium, oder zu einen 30igst Amt genohmen werden müste, ob es aber dem Hohen Gubernio gelegensam, und dienlich seyn würde, vermag ich nicht hineinzugehen.

Für ein 30igst Amt hingegen zu appliciren, könnte ebenfals nicht einrathen, immassen solches völlig zu Ende der Stadt gegen Krain, mithin nicht an dem Ort, wo das 30igst Amt geschicklich amtiren könnte, angeleget ist; folgar dürfte von Seiten Einer Hochlöblichen Königlichen Hungarischen Hof-Kammer gegenwärtig in die Ablösung dieses Hauses nicht wohl einzuschreiten seyn, ausser es wären andere mir unbekante Hoche Absichten, vermög welchen solches vielleicht recht gut dienen könnte.

Was übrigens die Verleihung des Gutts Bribir, oder eines anderen in dasiger Gegend befündlichen Guttes belanget; sehe mich ausser Stand, ein gehorsamstes Guttachten zu erstatten, seitemalen mir diesfals die Hoche Verordnung von 25. Hornung entgegen stehet, mittls welcher aus dem Vinodoler District ein Corpus von einer Jährlichen Ertragnus per 9300 f. auszuzeichnen, Hochgnädig aufgetragen wird, so aber mit Ausschluss des eben dem Vinodoler Bezirk einverleibten, und davon ein grossen Theil ausmachenden Gutt Bribir desto weniger geschehen mag, als der ganze Vinodoler District wenig über 5000 f. Jährlich rein abwerfen kann. Anderer Seits aber von denen an der Caroliner Strasse gelegenen, und zum Comercial Zug nöthigen Antheilen nichts veraussert werden wolle. Womit mich zu Hohen Gnaden unterthänigst empfehle, mit Submissesten Respect beharend.

*Fiume den 14. April 1780
Einer Hochlöblich Königlichen Hungarischen
Hof-Kammer*

*Unterthänigst gehorsamster
Frantz Neümayer mp
30igst-Inspector*

Pismo Ugarske komore Mariji Tereziji u kojoj se predlaže da Komora odbije Gerliczyjevu molbu, 28. travanj 1780.

ad Nm. 60 ex Majo 1780 H.

Allergnädigste Kaiserin, Apostolische Königin und Frau Frau!

Praesentibus: Com[es] Prae[sidens] Erdödy, Bar[on] Pföfershoven, Bar. Splény, Com. Csáky referente, Bar. Schilson, Com. Batthyány, Com. Ugarte, Vègh, Kempeten, Schönholtz, Bacsák, Sàghy, Brunszvik, Tersztyànsky

In der hier ruckanverwahrten mittels Königl. Hof-Rescript von 8. April 1779 anhero gelangten Supplique, bittet der Freyherr von Gerliczy allerunterthänigst, womit ihm sein in Fiume gelegens Haus abgeleset, und dafür das Kameral Gut Bribir, oder ein anderes Aequivalent allergnädigst verliehen werden möchte. Gleichwie aber besagtes Gerliczische Haus, nach den angebogenen Bericht des Inspectors Neymayer, dermalen zu keinen nützlichen Gebrauch des allerhöchsten Aerarii verwendet werden könnte, indeme es zu einen 30igst-Amt weder dem erforderlichen Raum, noch eine (foö. 135) schicksame Laage hat, auch das Gut Bribir, da vermög eines anderweiten Königlichen Hof-Rescript von 20. Jänner laufenden Jahres in dem Vinodoler Bezirck ein Corpus von einer jährlichen Erträgnuß per 9300 f. ausgezeichnet werden solle, zu einen anderweiten Gebrauch bestimmt werden dürfte. So kann auch diese Treuehorsamste Hof-Kammer auf die gebettene Ablesung des wiederholten Gerlizischen Hauses keineswegs einrathen, sondern solle sich diesfalls auf ihren unterthänigsten Vortrag von 14. des zu Ende gehenden Monaths beziehen, und sich zu allerhöchst k. k. Hulden und Gnaden, in tiefester Ehrforcht erlassen, geben von der königlichen hungarischen Hof-Kammer, Presburg den 28. April 1780

*Euer Kaiserlichen Königlichen Apostolischen Mayestät
Allerunterthänigst allergehorsamster
Johann Graff Erdödy
Franz von Takács*

Ugarska dvorska komora podnosi izvještaj o molbi baruna von Gerliczyja u kojoj želi da mu se u zamjenu za kuću u Rijeci ustupi komorsko dobro Bribir, 8. svibnja 1780.

60 ex Majo 1780 H

Hungarische Hofkammer erstattet Bericht über das Gesuch des Freyherr von Gerliczy, womit ihm sein Haus in Fiume abgelöset, und dafür das Cameral-Gut Bribir, und anderes verliehen werden möchte; und tragt auf seine Abweisung an.

*Expedirt decretando
Wien den 8. Maji 1780*

31 ad N. 60 ex Majo 1780 H.

k. Hungarische Hofkammer äußeret sich über die ihr mittels Hofrescript de dato 8. lezt abgewichenen Monats hinabgediehen Bittschrift des Freyherrn von Gerliczy womit ihm sein in Fiume gelegenes Haus abgelöset, und dafür das Ca[mmer]al Gut Bribir, oder ein anderes in dasiger Gegend gelegenes als ein Aequivalent verliehen werden möchte, unterm 28. ejusdem, daß das besagte Gerliczische Haus nach den beykommenden Bericht des Inspectors Neymayer, dermalen zu keinen nützlichen Gebrauch des allerhöchsten Aerarii verwendet werden könne, indeme es zu einen 30igst Amte weder dem erforderlichen Raum, noch eine schicksame Laage hätte, auch das Gut Bribir, da vermög eines anderweiten Rescripts de dato* 20. Jänner d. J. in dem Vinodoler Bezirk ein Corpus von einer jährlichen Erträgniß per 9300 f. ausgezeichnet werden solle (ex act No 13 H), zu einen anderweiten Gebrauch bestimmt werden dürfte, und daher eben könnte auch Sie hungarische Hofkammer auf die gebettene Ableßung des ermelt Gerliczischen Hauses keineswegs einrathen, sondern beziehe sich diesfalls auf ihren in Sachen am 14. obigen Monats anhero erstatteten Bericht.

V. der Suplicant ist mit einem gleichmässigen Gesuch schon abgewiesen worden, weswegen selber dermalen auf den ihm leztthin erteilten abweislichen Bescheid zu verweisen ist.

Bilješke

- ¹ Ovaj je rad sufinancirala Hrvatska zaklada za znanost projektom IP-2016-06-1265 *ET TIBI DABO: naručitelji i donatori umjetnina u Istri, Hrvatskom primorju i sjevernoj Dalmaciji od 1300. do 1800. godine*.
- ² Österreichisches Staatsarchiv, Hofkammerarchiv (dalje: ÖSTA-HKA), sign. R b 309 i spis br. 60 ex Mayo 1780., 132-139v.
- ³ Nacrt je objavljen kao popratni prilog zapisu o Giovanniju Feliceu Gerliczyju u sklopu članka EVA FABER, Carska gospodarska politika na Jadranu od 1717. do 1776., u: *Riječka luka: povijest, izgradnja, promet*, (ur. Ervin Dubrović), Rijeka, 2001., 81. Uz nacrt je i komentar urednika Ervina Dubrovića o Gerliczyjevoj kući.
- ⁴ GIOVANNI KOBLER, *Storia della liburnica città di Fiume*, vol. 1, Fiume, 1896., 163-164. Usp. i EVA FABER (bilj. 3), 81.
- ⁵ Državni arhiv u Rijeci (dalje: HR-DARI-885), Knjige matica rođenih župa Riječke nadbiskupije, godina 1715.
- ⁶ HR-DARI-32, Knjiga zapisnika gradskog magistrata za godine 1682. – 1762., 618. Na sjednici gradskog vijeća nalazimo zapis kako je, prema odluci carice Marije Terezije, politička i sudska vlast u gradu dodijeljena Feliceu de Gerliczyju. Nakon sjednice odabrano je izaslanstvo (Antonio Spingaroli, Saverio d'Orlando, Pietro Monaldi i Sigismundo Zanchi) otišlo čestitati u kuću obitelji Gerliczy. Vidi i: GIOVANNI KOBLER, *Storia della liburnica città di Fiume*, vol. 2, Fiume, 1896., 135.
- ⁷ GIOVANNI KOBLER (bilj. 4), 164; EVA FABER (bilj. 3), 81.
- ⁸ EVA FABER (bilj. 3), 81.
- ⁹ Feliceova tri sina, Antonio (rođ. 1744.), Francesco (1748. – 1833.) i Giovanni Nepomuceno (rođ. 1750.) naslijedili su očevu barunsku titulu, a mlađa dvojica nastavila su obiteljsku lozu. Njihovi potomci žive danas u inozemstvu.
- ¹⁰ HR-DARI-32, Knjiga zapisnika sjednica gradskog magistrata za godine 1682. – 1762., 625.
- ¹¹ NANA PALINIĆ, *Riječka kazališta*, Rijeka, 2016., 55-72.
- ¹² Prema podacima iz zemljišnih knjiga Giuseppe Gerliczy bio je vlasnikom kuće br. 149 u novom dijelu grada, kuća br. 83 i 118 u starom, te kazališta označenog brojem 118 i 96. HR-DARI-341, Zemljišno-knjižni ured grada Rijeke, PR-18, knjiga 132, Abecedno kazalo vlasnika i posjednika zemljišta, Rijeka, 1782. – 1810., A-M, 149.
- ¹³ GIOVANNI KOBLER (bilj. 6), 50.
- ¹⁴ GIOVANNI KOBLER (bilj. 4), 164.
- ¹⁵ EVA FABER (bilj. 3), 81.
- ¹⁶ Feliceova kuća označena je kućnim brojem 568, a Giuseppeova brojem 569. IVAN ERCEG, *Jozefinski katastar grada Rijeke i njegove uže okolice (1785/87)*, knjiga I., Zagreb, 1998., 118.
- ¹⁷ GIOVANNI KOBLER (bilj. 4), 164; EVA FABER (bilj. 3), 81.
- ¹⁸ GIOVANNI KOBLER (bilj. 6), 50.
- ¹⁹ Na tzv. izgubljenom planu Rijeke s prikazom lazareta s početka 18. stoljeća, vide se neke kuće u Ciottinoj ulici. Plan je vjerojatno nastao neposredno nakon izgradnje lazareta 1722. godine. Usp.
- MARIJAN BRADANOVIĆ, Riječki lazareti u: *Riječka luka: povijest, izgradnja, promet*, (ur. Ervin Dubrović), Rijeka, 2001., 93.
- ²⁰ PETAR PUHMAJER – KRASANKA MAJER JURISJIĆ, Stambena arhitektura Rijeke u drugoj polovici 18. i početkom 19. stoljeća, u: *Klasicizam u Hrvatskoj. Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog 30. i 31. svibnja 2014.*, (ur. Irena Kraševac, Iva Raič Stojanović), Institut za povijest umjetnosti, Zagreb, 2016., 127-146.
- ²¹ Plan je objavljen više puta, među ostalim i u: ERVIN DUBROVIĆ, ur., *Adamićevo doba 1780.-1830.*, Muzej grada Rijeke, Rijeka, 2005., 94-95.
- ²² Plan se čuva u Austrijskom državnom arhivu u Beču, a objavljen je u: ERVIN DUBROVIĆ, ur., *Riječka luka: povijest, izgradnja, promet*, Muzej Grada Rijeke, Rijeka, 2011., 14-15.
- ²³ Sličnost je očita u oblikovanju bočnih portala na Feliceovoj palači, koji imaju konkavna zaobljenja na spoju dovratnika i nadvratnika, što se javlja i na glavnom portalu Giuseppeove palače, ali je on nešto veći te ima i profiliranu nadstrešnicu.
- ²⁴ ÖSTA-HKA, spis br. 60 ex Mayo 1780, 138v.
- ²⁵ U izvještaju inspektora Neumayera u prizemlju se navodi nekoliko prostorija, jedna kuhinja sa smočnicom, staja za četiri konja, sjenik uz veliko i malo dvorište. ÖSTA-HKA, spis br. 60 ex Mayo 1780, 138.
- ²⁶ ÖSTA-HKA, spis br. 60 ex Mayo 1780, 138v.
- ²⁷ ÖSTA-HKA, spis br. 60 ex Mayo 1780, 138v.
- ²⁸ Usp. PETAR PUHMAJER – KRASANKA MAJER JURISJIĆ (bilj. 20), 141.
- ²⁹ To se vidi i danas po tome što je zapadni zid veže znatno približen kolnim vratima prema dvorištu na sjevernom zidu, do te mjere da je zaklonio lijevi, odnosno zapadni dovratnik vrata.
- ³⁰ ÖSTA-HKA, spis br. 60 ex Mayo 1780, 138v.
- ³¹ Na nacrtu se i u samoj kući u prizemlju spominju prostorije za skladištenje kupusa i korjenastog povrća, koje se očigledno uzgajalo u vrtu.
- ³² To je vrlo vjerojatno bio slučaj i u velikom vrtu na posjedu Povlaštene tršćansko-riječke kompanije na riječkom Ponsalu, gdje su se u sličnoj organizaciji partera nalazili sadržaji primjereni ladanju (paviljon s vidikovcem, krletka za ptice), ali i gospodarstvu (staje, podrum, tj. konoba, smočnice, staklenici za uzgoj agruma, itd.). PETAR PUHMAJER, Arhitektura tršćansko-riječke privilegirane kompanije 1750.-1828., u: *Doba modernizacije. More, Rijeka, Srednja Europa 1780.-1830.*, (ur. Ervin Dubrović), Muzej Grada Rijeke, Rijeka, 2006., 38-40.
- ³³ ÖSTA-HKA, spis br. 60 ex Mayo 1780, 138v.
- ³⁴ Nacrt možemo datirati otprilike prema izgrađenosti nekih drugih građevina i ulica u Rijeci. HR-DARI, fond Gradski magistrat, kut. 106, Položajni nacrti.
- ³⁵ HR-DARI-277, Kartografska zbirka (K-6), *Prospetto generale della qualità e quantità di tutti li fondi della Città e porto franco di Fiume*, autor: Ignazio Rossi, mapa 132.
- ³⁶ HR-DARI-277, Kartografska zbirka (K-6), mapa 133.

- ³⁷ ÖSTA-HKA, spis br. 60 ex Mayo 1780, 134, 135, 138.
- ³⁸ Obitelji Gerliczy nema u popisu plemićkih obitelji iz 1812. godine, pa je vjerojatno barunatski ogranak obitelji, odnosno Feliceovi potomci, odselio iz Rijeke. HR-DARI-22, JU-2, kutija 649, *Nota Individuale delle Famiglie Nobili esistenti nel Distretto Magistratuale in Fiume*, 1812. Kao gradski vijećnik se 1830-ih i 1840-ih spominje Enrico Gerliczy. GIOVANNI KOBLER (bilj. 6), 178-179. Enrico Gerliczy (1790. – 1879.) bio je unuk Feliceova i Giuseppeova brata Antonija Vita de Gerliczyja (1719. – 1778.). Na uvidu u rodoslovlje obitelji Gerliczy zahvaljujemo g. Igoru Žicu iz Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja, te g. Miloslavu Gerliczyju, potomku obitelji.
- ³⁹ Sudeći prema zapisima vjerojatno je i da je Giuseppe bio jako zadužen te da njegovi nasljednici nisu u ostavštinu dobili ništa, ili vrlo malo, kao i da su se odselili iz Rijeke. HR-DARI-341, Zemljišno-knjižni ured grada Rijeke, PR-18, knjiga 77, 1789. – 1794., 291-292. Dokumenti od 9. studenog i 20. listopada 1792. Iste je godine rješavano i pitanje duga iz 1790. prema udovici baruna Lazarrinija, u iznosu od 1000 forinti koje je ona Giuseppeu dala u srebru, a kao osiguranje poslužila je njegova kuća nasuprot kapucinskog samostana. Riječ je o posljednjoj kući u nizu Ciottine ulice. HR-DARI-341, Zemljišno-knjižni ured grada Rijeke, PR-18, Uknjižbe, *Liber Intabulationum 1777. – 1905.* i knjiga 77, 1789. – 1794., C, 258-259. Dokument od 11. lipnja 1792. Kuću Giuseppea Gerliczyja preuzela je u 19. stoljeću obitelj Horchy. HR-DARI-341, Zemljišno-knjižni ured grada Rijeke, PR-18, 3.3., *Fiume Város. Házszám Jegyzék / Fiume Città. Elenco dei numeri di casa 1889. Compilato da Edoardo Suara geometra*, 91.
- ⁴⁰ GIOVANNI KOBLER (bilj. 6), 50. Federico je bio sin poznatijeg riječkog gradskog vijećnika Nicolòa Giuseppea, koji je i sam živio u nekadašnjoj palači Gerliczy, odnosno unuk Giovannija Battiste koji je 1784. godine za 100.000 forinti u zlatu kupio kastavsko gospodarstvo. O obitelji Thierry više u: GIOVANNI KOBLER, *Storia della liburnica città di Fiume*, vol. 3, Fiume, 1896., 186.
- ⁴¹ HR- DARI-57, Tehnički ured grada Rijeke, 27/1880, Đ. Đakovića 12 i 14 (397/8 i 597/8), Cunradi e Lemuth, 24. svibnja 1880.
- ⁴² HR-DARI-341, Zemljišno-knjižni ured grada Rijeke, *Fiume Város. Házszám Jegyzék / Fiume Città. Elenco dei numeri di casa 1889. Compilato da Edoardo Suara geometra*, 91.
- ⁴³ HR-DARI-57, Tehnički ured grada Rijeke, fasc. 162, spis 176/3/1912, Đ. Đakovića 16 i 18, nacrti dogradnji aneksa i dvije radionice za P. Marca iz ožujka, travnja i listopada 1912.; fasc. 172, spis 19/16/1930, Via Carducci 14-16, nacrti garaža i barake, odobreni u lipnju 1930.; fasc. 174, spis 22/2/1934, dogradnja garaže u dvorištu iz ožujka 1934.
- ⁴⁴ HR-DARI-57, JU-51, Tehnički ured grada Rijeke, kutija 110, nacrti kuće u Đ. Đakovića 14, 1930.
- ⁴⁵ Ostaci tog krila raspoznaju se danas na sjevernom pročelju palače gdje se u zoni prvog i drugog kata vidi istak na mjestu nekadašnjeg istočnog perimetralnog zida zapadnog krila.

Summary

The Baroque Palace and Garden of Giovanni Felice de Gerliczy in Rijeka: Identification and Analysis

The paper focuses on the construction history and architectural features of a palace built in the 1750s, which used to belong to Giovanni Felice de Gerliczy, a city counsellor in Rijeka. The original appearance of the palace can be seen on a plan dated to 1780 and preserved at the Austrian State Archives. The palace is situated in a street row and hidden behind a late 19th-century facade at 14 Ciottina Street. Its original design and spatial organization, as well its exceptional French parterre garden, as seen on the plan, show that the structure was conceived as a luxurious residential palace built for a wealthy investor. The documents reveal that it was used both for residence and as the counsellor Gerliczy's main office. Originally it was a three-storey building with three wings. It had an asymmetrical floor plan, although the grand hall on the first floor had a typically centred ba-

roque position, same as the entrance hall on the ground floor, which was reduced to a narrow corridor not long after the construction. During the 19th and 20th centuries, the palace and the garden shared the destiny of many other mansions in Rijeka, as its primary function was degraded from an upscale living space to a series of small rental apartments. The restructuring resulted in a complete conversion of the interior with the erection of new walls, construction of a third floor and an attic, as well the redesign of the façades. The subsequent interventions after World War II led to the demolition of the palace's west wing. In view of these changes, it was only through archival research and the preserved architectural plan from the 1780 that the original baroque features of the building could be detected, showing its prominence in Rijeka's 18th-century urban landscape.